

Nr 395.

Av herr **Tengdahl**, om avslag å Kungl Maj:ts proposition, nr 149, med förslag till omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren.

I en till riksdagen avlåten proposition, nr 149, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

att, med godkännande av vissa grunder för omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren, i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 36,000 kronor till bestridande av utgifterna för sagda kår. Med anledning härav får jag anföra följande:

Väg- och vattenbyggnadskårens ställning och uppgifter hava under en lång följd av år allt som oftast bragts på tal i den offentliga diskussionen. I regeln har det skett i form av mer eller mindre häftiga angrepp på denna institution, som förmenats giva en privilegierad ställning åt dess medlemmar — oförenlig med den offentliga tävlan mellan yrkets utöfvare, som borde vara nödvändig för väg- och vattenbyggnadsteknikens utveckling i vårt land.

Det har ej heller kunnat bestridas, att denna kritik varit delvis berättigad. Väg- och vattenbyggnadskåren, som vid sin tillkomst i mitten av förra århundradet tillgodosåg ett då föreliggande behov, organiserades därvid av åtskilliga anledningar under *militära* former, men införlivades samtidigt med det något tidigare inrättade *civila* ämbetsverket väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vars verksamhet det blev dess uppgift att stödja. Icke förrän på de senaste fem åren har dock kåren fått en militär användning, som för övrigt synes hava tagit en viss omfattning i samband med de lärdomar, man dragit av världskriget. Dess civila uppgift »att tillhandagå väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess befattning med allmänna arbeten» har däremot alltmåra minskats och sedan länge praktiskt taget upphört. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens befattning med dessa arbeten skötes i våra dagar helt och hållet med civila tjänstemän — både

i styrelsen och distrikten — samt fullständigt oberoende av väg- och vattenbyggnadskåren, med vilken den blott har namnet delvis gemensamt. I styrelsens nya instruktion av den 30 december 1911 finnes ej heller ett enda ord nämnt om väg- och vattenbyggnadskåren.

Sedan väg- och vattenbyggnadsstyrelsens inrättande har även handhavandet av de allmänna arbetena i Sverige väsentligen ändrats genom tillkomsten av nya väg- och vattenbyggnadstekniska verk, som övertagit förvaltningen av särskilda delar av ifrågavarande arbeten, och dessa ämbetsverk representera numera en vida större del av allmänna arbeten, än vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen både nu eller tillföre gjort. Man behöver endast nämna järnvägs-, lantbruks- och vattenfallsstyrelserna samt hydrografiska byrån för att inse, hur ändrade de ursprungliga civila förhållandena äro, under vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och kåren på sin tid var för sig inrättades.

Att med denna utveckling för ögonen, såsom det framlagda förslaget avser, bibehålla en militär väg- och vattenbyggnadskår *i samband med och underställd ett av statens tekniska ämbetsverk*, vilket bl. a. skulle medföra, att tjänstemän i detta civila verk i sitt dagliga förhållande till över- och underordnade bleve ställda under krigslagarna, synes också orimligt. Än starkare stöd får denna uppfattning, om man tar i betraktande, att den friktion, som uppkommit av detta skeva förhållande, och som tagit sitt tydligaste uttryck i det ständigt återkommande, inom ingenjörskretsar utbredda missnöjet med väg- och vattenbyggnadskåren, huvudsakligen har sin orsak i denna konstlade sammankoppling.

De tillkallade sakkunniga, som efter frågans granskning i princip uttalat sig för behovet av väg- och vattenbyggnadskårens bibehållande och utveckling som militärisk kår, hava icke ingått på dess befattning med statens allmänna arbeten samt ej heller i den föreslagna instruktionen närmare vidrört dess civila ställning i övrigt, om man bortser från den egendomliga undantagsställning, man på grund av sammankopplingen — ehuru med tydlig tvekan — måste giva åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänstemän. Skall emellertid riksdagen gå med på den av de sakkunniga föreslagna omorganisationen i rent militär riktning och bevilja medel därtill, synes riksdagen böra kräva ett slutligt ordnande av denna för väg- och vattenbyggnadsyrket uppsplitande boskillnadsfråga mellan kår och styrelse samt icke stanna vid en utlevad organisationsform, som icke blott fastläser ett sedan lång tid rådande oeffterrättligt förhållande, utan t. o. m. innebär en tillbakagång, alldenstund ett antagande av den föreslagna instruktionen för kåren skulle nödvändiggöra en ändring av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens instruktion till en liknande lydelse, som den hade före 1912.

Inga svårigheter för kårens organisation behöva uppkomma genom dess skilsmässa från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Kåren bör efter sin omorganisation i sådant fall blott underställas lantförsvarsdepartementet, såsom chefen för generalstaben föreslagit, eller inordnas under någon annan militär myndighet, om detta ur statsnyttans synpunkt befinnes lämpligare; och dit bör då kårens expedition förläggas. Om, såsom den kungl. propositionen förmåler, ett behov skulle föreligga att militärt påverka eller tillgodogöra den sakkunskap m. m., som finnes samlad i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bör detta icke ske genom en onaturlig sammankoppling mellan en militär kår och en civil styrelse, utan genom en militärassistent i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, såsom redan nu är förhållandet i järnvägs- och telegrafstyrelserna och vartill medlen eventuellt kunna utgå av de till expenser och arvoden på kårexpeditionen föreslagna 9,000 kronor.

Då alltså väg- och vattenbyggnadskårens omorganisation icke torde kunna bliva tillfredsställande med mindre densamma fullständigt skiljes från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, men denna sida av saken ej med ett ord omnämnas i den kungl. propositionen, får jag sålunda föreslå riksdagen

att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 149.

Stockholm den 11 april 1917.

Knut Tengdahl.
